Uvod u komentar predaje o Miradžu (1.)

Sa arapskog cijelo djelo preveo: Adnan Mešanović

Hvala pripada onome koji je u jednom času preveo svoga roba iz Hrama časnoga u Hram daleki, i neka je salavat i selam na onoga koji je vidio najveća znamenja Gospodara svoga[1] i na njegov čisti porod, svjetiljke upute!

Šta je to ahlak?

A zatim; cilj ovog predgovora jeste pojašnjenje suštine morala, te zbog toga kažemo: Nema dobra u djelima bez znanja, niti časti u znanju bez djela. Znanje traži djelo, a ponavljanje i praksa polučuju moral.

Stoga savršenu ćud za nas ne predstavlja ništa drugo do dobra djela, shodno samoj čovjekovoj prirodi kao takvoj Bogom darovanoj, a savršena ćud nedokučiva je bez stjecanja korisnog znanja i pragme, jer jedno bez drugog ne može.

Zato zbilja morala nije ništa drugo do rezultat povratka čovjeka samoj prirodi Božijeg jedinstva. Jer priroda Božijeg stvaranja po kojoj je on čovjeka načinio čovjekom zapravo i jeste sami izvor savršene ćudi, stoga je i došao imperativ: “I lice svoje okreni vjeri čisto.”[2] Kako bi srce vjeri stremilo u svakom pogledu, baš onako kako to Uzvišeni kaže: “Allahova ćud po kojoj je ljude načinio.”[3]

Navedeni ajeti jasno obznanjuju Božije imperative.

Stoga vjera je sama bît čovjekove prirode, ne u smislu samih naredbi, iako su one same po sebi odraz vjere. Međutim suština vjere nije drugo do spoznaja Božijeg jedinstva, kao što kaže Imam Dža'fer Es-Sadik, mir neka je s njime, govoreći o Božijim riječima: “Allahova ćud po kojoj je ljude načinio”, rekao je: “Stvorio ih je na jedinstvu / tevhidu.”[4]

Bilježi Zurare od Imam: “Pitao sam ga o Božijim riječima: ‘Oni koji Bogu čistu vjeru ispovijedaju bez da mu druga pripisuju’[5], šta je to čista vjera?” Reče: “To je ćud po kojoj je Bog ljude načinio, a Božije stvaranje se ne mijenja.“ Reče: “Allah ih je načinio da teže spoznaji.”[6]

Stoga Uzvišeni kaže: “…Allahovo stvaranje se ne može izmjeniti.” Završivši poglavlje riječima: “To je prava vjera.”

Neki će pak poreći ovu postavku i ovakvo poimanje vjere, zbog svojih slabosti i nedostataka, neznanja i nemara. Upravo zbog toga Uzvišeni kaže: “Ali većina ljudi o tome znanja nema.”[7]

Međutim, svrha svođenja istinskog morala na vraćanje prirodi onakvoj kakva je Bogom stvorena, biva upravo iz razloga što čovjek kao biće posrće pod plaštom zastora satkanih od materije, pa kada srcem progleda tad se zastor znanjem i djelom uzdigne i duša se svom praiskonskom vrati gdje je nekad počivala u svijetu svjetlosti, te za takvu dušu nema povratka u svijet materije, drugim riječima, takva duša ne može činiti ništa suprotno svojoj prirodi, odnosno suprotno Božijem tevhidu (jedinstvu).

Imam Sadik, mir neka je s njime, je rekao: “Allah je odlikovao svoga Poslanika, s.a.v.a., plemenitim svojstvima pa preispitajte sebe, ako su pri vama prisutna Bogu se zahvalite…”[8]

Musa ibn Dža'fer, mir neka je s njime, je pak rekao: “Odlikovao je svoje vjerovjesnike plemenitim svojstvima, pa se preispitajte.”[9]

U Poznatom hadisu pak dolazi da je Poslanik, s.a.v.a., rekao:

“Poslan sam da usavršim plemenite čudi.”[10] U drugoj predaji stoji da je rekao, s.a.v.a.: “Na vama je da se pridržavate plemenitog ahlaka, jer me je moj Gospodar poslao sa tim.”[11]

Ako razmislimo o prethodnim predajama dolazimo do zaključka da se te savršene vrline zapravo oslikavaju samo kod onih kod kojih između njih i njihove iskonske prirode nema zastora kao što su sami poslanici i odabranici (evlije), mir s njima. Takvi su opisani savršenim svojstvima, odabrani nad ostalima, a obaveza vjernika je da se tim uzorima koliko može približi.

Nakon kratkog uvoda, osvrnuti ćemo se na predaju o Miradžu koja bi trebala zapravo biti prva u ovom ciklusu predanja od Sveznanog, Mudrog, Uzvišenog, prvom Muallimu, stožeru svega stvorenoga, prvoj duši, vlasniku mjesta počasnog, koji vodi samospoznaji i očitovanju svega stvorenoga, savršenom, potpunom, velikanu Poslanika, Ebul Kasimu, Mustafi, Muhammedu sallallahu alejhi ve alihi.

Allahov Poslanik Muhammed, s.a.v.a., nije jedini među Božijim vjerovjesnicima odlikovan ovom počašću i prije njega neki vjerovjesnici, a.s., bivali su počastvovani da direktno od Uzvišenog primaju i slušaju bez posredstva meleka Božije zapovjedi iz Svijeta ezela gdje niti vrijeme prohodi, niti mjesto ima ikakvog značaja, ali je naš devletlija Muhammed, sallallahu alejhi ve alihi, u ovome kao i ostalim počastima uzdignut na više stepene, a kako i ne kada je on pečat vjerovjesnika, čije je mjesto bilo određeno još dok je Adem, a.s., bio na samom početku procesa stvaranja. On je onaj kojeg je Gospodar izabrao za sebe, zatim približio pa nadnio blizu koliko dva luka i bliže.

A zatim, hadisi šerif o Miradžu sadrži tri predgovora:

1. Uputa saliku (duhovnom putniku) kojih stvari treba da se pridržajva, a kojih da se klone na putu stizanja do osnovnog cilja, a osnovni cilj kako je naglašeno jeste dizanje zastora sa fitreta / primordijalne ćudi.

2. Podsticaj i ohrabrenje da se postupa po onome kako nalaže primordijalna ćud / fitret.

3. Posvećenost ovom cilju i stalno podsjećanje na njega u svim životnim prilikama i na svim duhovnim stupnjevima, te sjećanje na konačne rezultate i ishod svega.

Osnovu ove predaje prenio je merhum Dejlemi Abu Muhamed Husejn ibn Ebu Hasan ibn Muhamed, jedan od kumela (savršenih), dobrih, isposnika, pobožnjaka, na kraju svoga djela Iršadul-qulub kao mursel predaju od Imama Alija da je Poslanik, s.a.v.a.: Iskao od svoga gospodara …

Predaju također bilježi Medžlisi u djelu Bihar i Hurr el Amili u djelu Džewahir senijje od njega tj. autora Iršada u ovoj formi, međutim predaju bilježi autor Fejd u djelu El-Vafi od autora Iršada također kao mursel od Imama Dža'fera Es-Sadika od Imama Alija, mir neka je s njima.

Medžlisi također navodi poslije ove predaje dva lanca prenosilaca od Dža'fera ibn Muhameda od njegovih očeva od Imama Alija.

Rekao je autor El-Vafija, r.a.: “Predaju bilježe i ostali autori sa senedom pored autora Iršada.” Ono što je pak interesantno jeste da su se trojica velikana ovu predaju prenijeli iz istog djela, međutim sa određenim razlikama, međutim s obzirom da je predaja koju je prenio autor djela El-Vafi najpotpunija, izabrali smo je za komentara.

Što se tiče samog lanca prenosilaca tri autoriteta nisu iznijeli nikakav prigovor, što govori o

prihvaćenosti predaje. To potvrđuje i sam Hurr el-Amili na kraju djela El-Dževahir sennijje[12] nakon spomena hadisi kudsija rakavši: “Ovo bi bio izbor djela autentičnih predaja u čije prenosioce nema sumnje”, odbacivši sve ono što bi moglo biti predmetom sumnje ili predmetom podvale i laži. (Završen citat.)

Komentarom iste pozabavili su se veliki arifi i učenjaci kao arif billahi ajatullah Hadž Mirza Dževad Maliki, r.a., u svojim djelima koja govore o islamskom ahlaku, zatim veliki učitelj ajatullah Allame Tabatabai autor poznatog tefsira el-Mizan, pred kojim smo više puta imali priliku isti slušati sa komentarom na mnogim sijelima, a mnoge njegove pasuse naveo je u svojim sjećanjima sa dr. Korbenom čijim se izdanjem pozabavila jedna od novinarskih izdavačkih kuća za promociju ehli-bejtskih predanja.

Mnogi pak djelovi i pasusi bili su česta uzrečica na njegovim sijelima a uz to smo naveli i ajete i hadise koji idu u prilog navedenom u ovoj predaji.

I za kraj mogu reći da sam često u ovoj predaji nalazio sudruga, a bivala je i čestim sudrugom na sohbetskim sijelima dok me Allah nije počastio da 1398. hidžretske godine, napišem kratko pojašnjenje značenja, pojmova i poruka, tako da je na kraju djelo završeno Božijom voljom bez suvišnih komentara ili eventualne nedorečenosti.

Allaha Uzvišenog molim da ovo djelo bude od koristi meni i ostaloj braći u vjeri i da posluži kao stožer i parametar islamskog ahlaka, izvjesnog znanja i upute svima onima koji odaberu islam kao svoj životni put i u njemu vide vrijednost i uputu, a ne nazadnost i zapadanje.

U drugim ćemo poslanicama također gledat da izaberemo neke od ajeta i predaja – koje govore o vjerskim istinama i Božanskim znamenjima – kao uputu muslimanima u vremenu slabosti, a ovo neka bude uvod za one koji teže da spoznaju istinu i podsticaj za kročenje putem suluka (duhovnog puta), putem istinskog i iskrenog robovanja i istinske i prave spoznaje.

Bože moj, tebi su poznati različiti tragovi, i prelasci perioda. Od mene tražiš da te upoznam u svim stvarima, tako da mi ne ostaneš skriven ni u jednoj stvari.

Allahu naš učini ispravnim govor naš i pera naša, nadahni ih mudrošću, tako da ne prozborimo prije nego razmislimo iskreno i sa znanjem. I ne pišemo osim samu istinu bez prohtjeva i nepravde.

Poslanicu sam uredio na slijedeći način:

Naveo sam hadisi šerife sa spomenom Poslanika, s.a.v.a., do kraja, a zatim prokomentarisao rečenicu po rečenicu kur'anskim ajetima i predajama i dovama prenesenim od ehli bejta, mir neka je s njima.

A zatim sam na kraju naveo skraćeno pojašnjenje istaknuvši to riječju: “Kažem” – kako bih pojasnio značenje i suštinu navedenog.

Na kraju: Molim Uzvišenog Allaha da ovo djelo primi svojom velikom pažnjom i da se njime okoriste naši dragi đaci i sinovi!

---

[1]Miradž: Noćno putovanje u kojem je Poslanik sallallahu alejhi ve alihi 27. redžeba uzdignut na nebesa kako bi vido neka Božja znamenja. Iste te noći dogodio se i Isra putovanje od Mesdžidul harama u Meki do Mesdžidul Aksa u Kudsu odakle je Poslanik dalje uzdignut. Vidi početak Kur'anskog poglavlja Al Isra'a. (op. prev.)
[2]Rum, 30.
[3]Ibid.
[4]Biharul envar 3/277, str. 277, poglavlje 11, rivajet 6.
[5]El Hadž 31
[6]Biharul envar 3/279, str. 279, poglavlje 11, rivajet 11.
[7]Rum, 30.
[8]Bihar, 69/367, predaja 5.
[9]Bihar, 69 /294, predaja 77.
[10]Sefinetul bihar, 1/410.
[11]Vesailu šia, 8/521, predaja 6.
[12]Dževahir sennije, str. 364.